

SUMMARY

O. Kobernyk, S. Kotlovyu. Social causes of conflicts in vocational lyceum.

The article analyzes the social causes of conflict among students in professional schools. Research on behavior in early adolescence, showed that the selection of specific causes of most conflicts between pupils and between them and the older is possible because they are conditioned by several factors, each of which may be crucial.

Key words: difficult students, conflict, conflict behavior, macro- and microfactors are objective reasons, psychoactive substances, subjective reasons.

УДК 378.147.146:371.72

О. Б. Кривонос

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

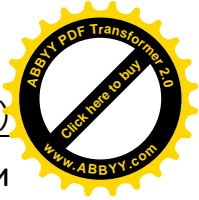
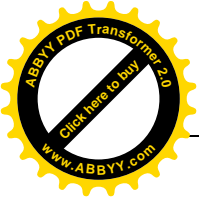
ПРОЕКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЇХ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

У статті розглянуто виховні можливості проектної технології у формуванні здорового способу життя учнів і студентів. Подано результати експериментального дослідження молодіжних проектів як серед учнівської молоді загальноосвітньої школи, так і серед студентів молодших курсів педагогічного університету.

Ключові слова: *проектна технологія, фізичне виховання, форми виховання, масові форми виховання, принцип «рівний–рівному», здоров'я, хвороба, здоровий спосіб життя, психологічний тренінг.*

Постановка проблеми. Актуальність нашого дослідження обумовлена станом здоров'я молоді. В Україні відзначається щорічне погіршення фізичного і психічного здоров'я підлітків, насамперед унаслідок малорухомого способу життя, вживання алкогольних напоїв, наркотичних та інших психотропних речовин, ранніх статевих відносин.

Так, за даними Міністерства охорони здоров'я України, в останні десять років зареєстровано підвищення рівня захворюваності й поширення серед молоді хвороб крові та кровотворних органів; недоброякісних новоутворень; хвороб сечостатевої та кістково-м'язової систем; кровообігу; почастишали ускладнення вагітності, пологів і післяпологового періоду, наявні вроджені вади розвитку. Залишається високим рівень захворювань, що передаються статевим шляхом. Соціально небезпечною проблемою став СНІД (ВІЛ-інфекція): за темпами розвитку цієї епідемії Україна посідає одне з перших місць у світі. Переважна більшість ВІЛ-інфікованих – наркомани, особи віком від 15 до 30 років; спостерігається зростання ВІЛ-інфекції серед наркоманів-підлітків і дітей. Кількість випускників шкіл, які є практично здоровими становить 5%–15%. За таких умов здоров'я школярів має стійку тенденцію до погіршення [1, 48].

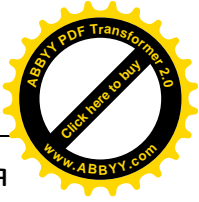
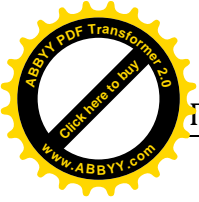
Як свідчать результати досліджень, у тому числі результати національного опитування молоді 10–22 років, багато молодих людей, які вже вийшли зі шкільного віку, указують на відсутність навичок збереження здоров'я. Регулярні заняття фізичною культурою не стають звичною нормою для більшості молоді, стрімко поширюється вживання алкогольних напоїв, наркотичних засобів, типовою є часта зміна сексуальних партнерів [2, 5].

Темпи руйнування здоров'я викликають низку проблем, які потребують негайного розв'язання. Актуальним завданням сучасної педагогічної науки є пошук нових підходів до організації навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі, вищому навчальному закладі, спрямованих на гуманізацію освіти, що забезпечить створення оптимальних умов для духовного зростання особистості, повноцінної реалізації психофізичних можливостей, збереження та зміцнення здоров'я. Одним з таких ефективних підходів ми вважаємо проектну діяльність молоді, організовану за принципом «рівний–рівному», спрямовану на розв'язання зазначених проблем.

Аналіз актуальних досліджень засвідчує, що проблема формування здорового способу життя охоплює широкий спектр питань. Висвітленню сутності проблем здоров'я та різних аспектів здорового способу життя присвячені дослідження філософів, соціологів, медичних працівників, а саме: М. Амосова, І. Брехмана, В. Войтенко, С. Громбаха, В. Казначеева, Ю. Лисицина, В. Петленко, Г. Сердюковської, Л. Сущенко, А. Щедріної. Психолого-педагогічні дослідження доводять, що необхідність збереження здоров'я і запобігання руйнуванню потребує всебічного і комплексного вивчення всіх можливих форм запровадження способів формування здорового способу життя в систему освіти.

За допомогою досліджень встановлено суперечність між важливістю і перспективністю завдання збереження, зміцнення здоров'я учнів шляхом організації особистісно орієнтованого педагогічного процесу і реальним станом виховання відповідального ставлення до власного здоров'я як до найвищої індивідуальної та суспільної цінності.

Дослідники визначають, що школа, трудові колективи, сім'я – найефективніші інституції формування здорового способу життя та культури здоров'я дітей і молоді – недостатньо використовують свої можливості через брак практичного досвіду та нерозробленість відповідних виховних технологій.

Вивчення й аналіз наукової літератури, власні спостереження обґрунтовують необхідність усебічного дослідження проблеми виховання здорового способу життя підлітків. На пошук шляхів розв'язання цієї проблеми спрямоване наше дослідження.

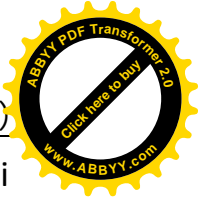
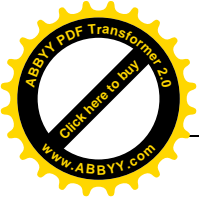
Мета статті – проаналізувати ефективності використання виховних можливостей проектної діяльності студентів з метою формування здорового способу життя сучасної молоді за принципом «рівний–рівному».

Виклад основного матеріалу. Органи управління освітою на місцях реалізують програму «Здоров'я через освіту», в межах якої у практичній діяльності навчальних закладів застосовується система ранньої профілактики поширення шкідливих звичок, психолого-педагогічне діагностування, індивідуальна виховна робота для попередження девіантної поведінки дітей та молоді, використовується наявний науковий та методичний потенціал [2, 12].

Проблемою є те, що навчання культури здоров'я у навчальних закладах України реалізується у деяких випадках формально, епізодично, без урахування тенденцій, що наявні в молодіжному середовищі. Однією із найсуттєвіших причин є брак відповідно підготовлених педагогів. Тому у школах країни реалізується програма «Сприяння просвітницькій роботі за методикою «рівний–рівному» серед молоді України щодо здорового способу життя». Запровадження цієї програми забезпечило підготовку педагогів-тренерів для роботи з учнівською та студентською молоддю, волонтерів, які працюють з однолітками за цією програмою. У багатьох областях проводиться підготовка старшокласників для волонтерської роботи серед однолітків з профілактики шкідливих звичок за концепцією «рівний–рівному» [3, 231].

З метою пропаганди здорового способу життя серед учнівської молоді студентами педагогічного університету був реалізований власний проект «Ініціатива» за принципом «рівний–рівному» з урахуванням досвіду їх волонтерської роботи. Цільовою спрямованістю проекту стала організація проведення змістовного дозвілля молоді шкіл м. Лебедина у нестандартній формі з метою пропаганди здорового способу життя в молодіжному середовищі.

У проекті взяли участь підлітки, які ігнорують засади здорового способу життя; підлітки, які шукають себе; учні, які ведуть здоровий спосіб життя.

Реалізація проекту здійснювалася у чотири етапи. На першому етапі розроблявся зміст проекту, визначалися його учасники, термін проведення.

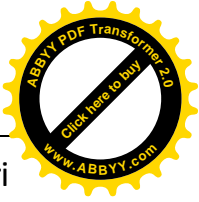
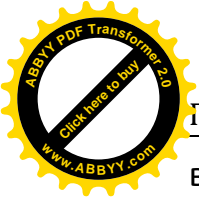
Другий етап був організаційним: за участі психологів та заступників директора з виховної роботи семи загальноосвітніх шкіл міста Лебедина (№ 1–7) формувалася контингент учнів, які були залучені до реалізації проекту. На основі співбесіди з психологом учні були розподілені на три групи: перша група – учні, які ведуть здоровий спосіб життя; друга група – учні, які до кінця не визначилися, третя група – учні, які ігнорують засади здорового способу життя. У цілому із семи шкіл було відібрано двадцять п'ять учасників проекту.

На третьому етапі безпосередньо реалізовувався проект «Ініціатива» з пропаганди здорового способу життя, а на четвертому – оцінювалися його результати.

Під час реалізації проекту учнівська молодь залучалася до різних форм роботи, а саме: тренінги, бесіди, лекції, відеолекторії, концертні програми. На цьому етапі після проведення кожної форми роботи шляхом анкетування і спілкування визначався рівень впливу на свідомість учнів з питань здорового способу життя. Таким чином, виявлялася ефективність проведених заходів. До здійснення експертної роботи ініціативною групою проекту залучалися два досвідчені психологи.

У процесі реалізації проекту організовувалися тренінги з пропаганди здорового способу життя, роздавалися буклети і проводився конкурс плакатів на цю тему. Наприкінці проекту був проведений заключний концерт, де учасники тренінгів висловлювали своє враження від побаченого, відзначили зміну своїх поглядів на ведення здорового способу життя. Молодь показувала відомі всім казки на новий лад, ідеєю яких була пропаганда здорового способу життя. Такі заходи цінні тим, що привертають увагу учнів до проблеми формування здорового способу життя і дають можливість молодим людям виявити своє ставлення до неї. Щоб реально змінити повсякденну поведінку молоді, потрібна довгострокова і цілеспрямована профілактична програма.

Під час експерименту були досліджені позитивні і негативні сторони існуючих соціальних проектів з пропаганди здорового способу життя. Малоефективність програм визначається загальними рисами. Так, ці програми містять такі особливості, як: розраховані на «населення у цілому» чи на великі і неоднорідні групи населення (наприклад, «молодь»);

включають неконкретні, неоднозначні чи непридатні в реальному житті заклики; використовують переважно однобічний дидактичний підхід (лекції, бесіди, поширення інформації); засновані на почутті страху чи сорому, використовують репресивні заходи; розглядають цільову групу як «об'єкт впливу», а не як свідому силу, від якої залежить успіх програм [4, 56].

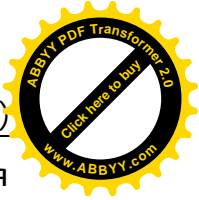
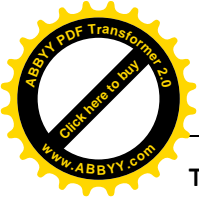
Ці недоліки ми намагалися враховувати у процесі розробки і реалізації власного проекту. Метою тренінгів було визначено навчання здорового способу життя: усвідомлення, розвиток і тренування визначених умінь справлятися з вимогами соціального середовища, керувати своєю поведінкою; надання дітям і підліткам психологічної і соціальної підтримки адекватними підтримуючими системами і структурами.

Наприклад, під час тренінгів на тему «Молодь і проблеми тютюнопаління» учасники отримали багато інформації про історію, вплив, та «за» і «проти» тютюнопаління. Присутні на запитання « Чому починають палити?» відповідали: «це розслабляє, це шикарно, це зближує, сприяє неформальному спілкуванню, рятує від зайвої ваги . . . ». Тренери намагалися переконати їх у негативності паління в ігровій формі.

На запитання «Чому в компаніях вживають алкоголь?» один з учасників тренінгу відповів: «Тому що, на перший погляд, так легше спілкуватися, бути веселим та почуватися невимушено. Але насправді, коли хтось із компанії напився, то це стає небезпечно для всіх, і вечірка замість приємного відпочинку стає неприємністю – поряд з вами з'являється психічно неврівноважена та отруєна людина, яку треба відводити додому, або залишити на ніч та проводити «комплекс оздоровчих заходів».

Після завершення проекту учням, які взяли участь в експерименті, пропонувалося створити власні рекламні презентації-проекти з пропаганди здорового способу життя .

З метою оцінювання ефективності виховних можливостей проектної діяльності студентів за принципом «рівний–рівному» на початковому і завершальному етапах проекту було проведено анкетування учнівської молоді, метою якого було вивчити рівень їх обізнаності із сутністю поняття «здорового способу життя». За результатами анкетування можна зробити висновок про те, що реалізований проект позитивно позначився на обізнаності учнів зі сферою здорового способу життя (хоча б той факт, що зацікавленість у власному способі життя збільшилася на 56%, свідчить про

те, що було досягнуто одне з найголовніших завдань у розв'язання поставленої проблеми: активізувалася зацікавленість учнівської молоді у порушеному питанні). Уважаємо, що отримана інформація мотивує учнів до подальшого використання здобутих знань у реальному житті й до самостійного інформування однолітків.

На жаль, відсоток тих, хто кинув палити значно не зменшився (дві особи – 8%). З позитивної динаміки відповідей після експерименту можна зробити висновок про те, що пройшовши програму, передбачену проектом, вдалося допомогти учасникам оволодіти ранжуванням цінностей, глибше відчувати й пережити ситуацію залежності, відчувати почуття відповідальності за себе й інших, сформувані усвідомлену позицію щодо наркотичних речовин.

Висновки. Отже, проектна діяльність студентів із пропаганди здорового способу життя справляє потужний виховний вплив як на учнівську молодь, так і на самих студентів. Реалізація принципу «рівний–рівному» дає можливість учням повірити в головні ідеї проекту.

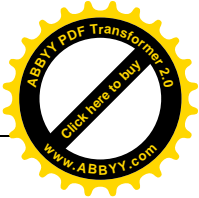
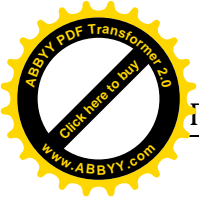
Крім того, залучення студентів до проектної діяльності у процесі навчання сприяє вирішенню питань підготовки майбутнього педагога до становлення його педагогічної компетентності з питань виховання учнівської молоді. За допомогою проектної діяльності розвивається інтелектуальний потенціал студентів, їх самостійність, формуються творчі здібності, педагогічна позиція.

Навчальні проекти можуть мати досить різноманітну спрямованість діяльності, різний масштаб, терміни виконання, складність, але всі вони є проявом ініціативи студентів, індикатором їх прагнення до вдосконалення як самих себе, так і педагогічної дійсності.

Проектна діяльність дозволяє організувати виховання як цілісний процес, забезпечуючи показ реальної значущості досліджуваних явищ у розвитку та формуванні особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Деякі аспекти оцінки ефективності надання соціальних послуг різним категоріям клієнтів. – К. : Держсоцслужба, 2005. – 124 с.
2. Основи здоров'я / [за ред. І. Бойченко]. – К. : Держ. Ін.-т проблем сім'ї та молоді, 2007. – 104 с.
3. Практичний досвід роботи спеціалістів служб та партнерських організацій ЦССМ / [упоряд. К. С. Шендеровський]. – К. : ДЦССМ, 2006. – 384 с.
4. Як створити школу сприяння здоров'ю / [за ред. О. Ващенко]. – К. : Шкільний світ, 2008. – 128 с.

РЕЗЮМЕ

О. Б. Кривонос. Проектная деятельность учащейся молодежи как важный фактор формирования их здорового образа жизни.

В статье рассмотрены воспитательные возможности проектной технологии при формировании здорового образа жизни учеников и студентов. Представлены результаты экспериментального исследования молодежных проектов как среди учащейся молодежи общеобразовательной школы, так и среди студентов младших курсов педагогического университета.

Ключевые слова: проектная технология, физическое воспитание, формы воспитания, массовые формы воспитания, принцип «равный–равному», здоровье, болезнь, здоровый образ жизни, психологический тренинг.

SUMMARY

O. Krivonos. Project activities young people as an important factor in the formation of the healthy way of life.

In the article discusses the educational opportunity project technologists in the formation of the healthy way of life for pupils and students. Presents the results of experimental research of youth projects, both among students and among undergraduate students of Pedagogical University.

Key words: design, technology, physical education, forms of upbringing, massive forms of upbringing, принцип «peer to peer», health, illness, healthy lifestyle, psychological training.

УДК 514.12(07)

Т. М. Махомета

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ВИВЧЕННЯ ЛІНІЙ ТА ПОВЕРХОНЬ ЗАСОБАМИ НІТ

У статті розкрито ефективність використання НІТ у навчальному процесі. Розглянуто особливості та можливості використання програмного комплексу «3D Plotter» під час вивчення ліній та поверхонь у курсі аналітичної геометрії.

Ключові слова: нові інформаційні технології навчання, педагогічний програмний засіб, програмний комплекс «3D Plotter», геометричний образ, аналітична геометрія, криві, поверхні.

Постановка проблеми. Комп'ютер – один із засобів, що активно впроваджується викладачами математики в систему навчання й уможливорює технологічне забезпечення навчального процесу. Технології навчання формують необхідне інформаційне середовище, що сприяє активній педагогічній взаємодії викладача і студента. Для такої взаємодії використовують прикладні педагогічні програмні продукти, бази даних, а також сукупність методичних засобів і матеріалів, необхідних для кращого управління якістю підготовки фахівців.